

**ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΕΝΤΑΞΗΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΥΛΟΥ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ
ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ**

ΕΚΘΕΣΗ

**ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Ο βαθμός ουσιαστικού σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε μια χώρα αντικατοπτρίζει το επίπεδο δημοκρατίας της. Στα τριάντα χρόνια που μεσολάβησαν από τη μεταπολίτευση ως το 2004, η Δημοκρατία μας διαμόρφωσε ένα σχετικά ικανοποιητικό πλαίσιο προστασίας των δικαιωμάτων –ιδίως σε επίπεδο θετού δικαίου. Η προστασία όμως αυτή τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να παρουσιάζει ρήγματα, με συνέπεια η Δημοκρατία στην Ελλάδα να κάνει βήματα προς τα πίσω με ευθύνη της παρούσας κυβέρνησης.

Τα γεγονότα μιλούν από μόνα τους: πέρα από τα τρία μεγάλα σκάνδαλα που έχουν σχέση με το χώρο των δικαιωμάτων –την υπόθεση των υποκλοπών, τις απαγωγές των Πακιστανών (καταγγελία στην Ετήσια Έκθεση 2007 της Διεθνούς Αμνηστίας) και τις παράνομες μεταφορές κρατουμένων για χάρη της ΣΙΑ μέσω της Ελλάδας (καταδικαστική Έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας της 14/6/2006 και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14/2/2007)- στα τρία χρόνια που ασκεί την εξουσία η Νέα Δημοκρατία έλαβαν χώρα παραβιάσεις και υποχωρήσεις σε όλα σχεδόν τα κρίσιμα για την εφαρμογή των δικαιωμάτων μέτωπα. Κι αυτό δεν το πιστοποιεί ένας αντιπολιτευόμενος την κυβέρνηση φορέας, αλλά σειρά Εκθέσεων, Ψηφισμάτων και αποφάσεων αρμόδιων διεθνών οργανισμών ή ανεξάρτητων ελληνικών αρχών. Κανείς δεν ισχυρίζεται ότι η κατάσταση των δικαιωμάτων στην Ελλάδα ήταν ιδανική σε προηγούμενες κυβερνητικές περιόδους. Έχουμε όμως χρέος να αναδείξουμε –και να δεσμευθούμε ότι θα καταπολεμήσουμε- τη σοβαρή επιδείνωση σε όλους τους τομείς και την τεράστια απόσταση ανάμεσα στον επίσημο λόγο της κυβέρνησης και την

πραγματικότητα των δικαιωμάτων στη χώρα μας. Το κοινωνικό σώμα δικαιούται να γνωρίζει, ώστε να μπορεί να κρίνει και να συγκρίνει.

Στον κατάλογο που ακολουθεί κρίθηκε σκόπιμο να προταχθεί ο κύκλος ζητημάτων που αφορούν τη λειτουργία της Δικαιοσύνης, καθώς αυτή αποτελεί το θεμέλιο λίθο προστασίας των δικαιωμάτων για τον πολίτη, αλλά και γιατί εδώ σημειώθηκε το πιο πρωτόγνωρο κύμα παραβιάσεων τα τελευταία χρόνια. Ακολουθούν η μεταχείριση των κρατουμένων, όπου αντικειμενικά η κατάσταση έχει φτάσει στο σημείο μηδέν, και η μεταχείριση μεταναστών και των μειονοτήτων, τομέας στον οποίο η κυβέρνηση διακρίθηκε για τη φοβική και αντιφιλελεύθερη στάση της. Στη συνέχεια εξετάζονται οι διάφορες μορφές οπισθοχώρησης της θέσης της γυναίκας και του παιδιού στην ελληνική κοινωνία. Ο κατάλογος συμπληρώνεται με άλλες μορφές παραβίασης ή συρρίκνωσης δικαιωμάτων, σε κρίσιμους τομείς όπως η θρησκευτική ελευθερία, η ελευθερία έκφρασης, η εκπαίδευση, το περιβάλλον και ο σεβασμός της εργασίας.

Ανεξαρτησία και λειτουργία της Δικαιοσύνης.

- 1) *Εγκύκλιος Προέδρου του Αρείου Πάγου, με την οποία υποδεικνύεται στους δικαστικούς λειτουργούς πώς να χειρίζονται υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων: Καταδίκη από Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων (7/11/2006), Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών (24/10/2006), ΓΣΕΕ (23/10/2006).*
- 2) *Νομοθετική ρύθμιση για τη μη δυνατότητα εκτέλεσης διαταγών πληρωμών και προσωρινών διαταγών: Καταδίκη-Διαμαρτυρία Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών (Οκτ. 2005).*
- 3) *Αρχειοθέτηση από τον Άρειο Πάγο (πράξη 615/25.11/2005) καταγγελιών για δικαστικές παρανομίες με θύματα ευάλωτους πολίτες και ωφελούμενους «ισχυρούς» (παραγραφή αδικημάτων σε υποθέσεις μαστροπείας, σωματεμπορίας, βιασμών, απαλλαγή επίορκων αξιωματικών και δικαστικών λειτουργιών): Καταγγελία Ελληνικού Παρατηρητηρίου Συμφωνιών του Ελσίνκι στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (23/3/2005), παρέμβαση Ν. Κωνσταντόπουλου στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου (28/3/2005), ερώτηση Φ. Κουβέλη στη Βουλή (8/4/2005).*
- 4) *Απαγόρευση, από τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, πρόσβασης στις δικαστικές αποφάσεις των δημοσιογράφων και των συνηγόρων: Ψήφισμα έντονης διαμαρτυρίας από το Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών (4/5/2007).*
- 5) *Αδικαιολόγητη απαλλαγή από τα δικαστήρια των περισσότερων από τους κατηγορούμενους για σωματεμπορία (trafficking), μη επιβεβαίωση από την κυβέρνηση έκτισης της επιβληθείσας ποινής: Έκθεση για το 2006 του Αμερικανικού Υπουργείου Εξωτερικών για το trafficking στην Ελλάδα.*
- 6) *Έφεση ελληνικού Δημοσίου κατά δικαστικής απόφασης που δικαίωνε αλλοδαπό (Ντ. Χαμπίμπ από το Μπαγκλαντές) για εξευτελιστική κράτηση και του επιδίκαζε αποζημίωση: Καταδίκη από Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών (8/3/2006), Ελληνικό Παρατηρητήριο Συμφωνιών του Ελσίνκι (9/3/2006).*
- 7) *Γενική κατάσταση Δικαιοσύνης και μη αναβάθμισή της από την κυβέρνηση : Ψήφισμα Ολομέλειας προέδρων Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας (22/4/2007), όπου χαρακτηριστικά αναφέρεται: «Η κατάσταση στη Δικαιοσύνη έχει φτάσει στην ώρα μηδέν. Οι καθυστερήσεις οδηγούν σε*

αρνησιδικία, οι αποφάσεις διολισθαίνουν ποιοτικώς και οι δικαστές εκδίδουν τις αποφάσεις τους υπό πίεση και σε κλίμα φόβου και ανασφάλειας. Δεν πάει άλλο».

- 8) *«Τηλεφωνική» ψήφος στην απόφαση 20/2007 Ολομελείας του Αρείου Πάγου: Καταγγελία Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών – Διαμαρτυρία για «σιωπή» και «ανοχή» εκ μέρους του Υπουργού Δικαιοσύνης (19/6/2007).*

Αστυνομική βία, μεταχείριση κατηγορουμένων- κρατουμένων

- 9) *Διαπόμπευση κατηγορουμένων (υπόθεση ΜΕΒΓΑΑ):* Καταδίκη από Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών (26/9/2006).
- 10) *Επιδείνωση υπερπληθυσμού και συνθηκών κράτησης στις φυλακές:* Έκθεση για την Ελλάδα Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης (22/3/2006).
- 11) *Υπέρμετρη χρήση βίας από αστυνομικούς, μη άμεση και αμερόληπτη διερεύνηση σχετικών καταγγελιών, καθυστέρηση στην υιοθέτηση κώδικα δεοντολογίας για την διεξαγωγή αστυνομικών ανακρίσεων:* Διαπίστωση Επιτροπής ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Μάρτιος 2005), Επιτροπή κατά των Βασανιστηρίων του ΟΗΕ (Έκθεση 26/11/2006), Έκθεση Συνηγόρου του Πολίτη για το 2005 και το 2006, Έκθεση Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων (20/12/2006).
- 12) *Βασανισμός 60 Αφγανών αιτούντων άσυλο:* Καταγγελία Ιατρικού Κέντρου Αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστηρίων (23/12/2004), Ετήσια Έκθεση 2005 της Διεθνούς Αμνηστίας.
- 13) *Παράνομη κράτηση ανηλίκων μεταναστών και προσφύγων:* Καταγγελία Συνηγόρου του Παιδιού κατά τη Διάσκεψη του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνηγόρων του Παιδιού (28/9/2006).
- 14) *Ξυλοδαρμός Κυπρίου φοιτητή Αυγουστίνου Δημητρίου στις 17 Νοεμβρίου 2006 στη Θεσσαλονίκη:* Καταδίκη Διεθνούς Αμνηστίας (22/11/2006).
- 15) *Κακές συνθήκες κράτησης κρατουμένων και ιδίως μεταναστών:* Ετήσια Έκθεση Διεθνούς Αμνηστίας για το 2005, 2006, Έκθεση Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων (20/12/2006).
- 16) *Θάνατοι στις φυλακές - 7 το δίμηνο Μαρτίου – Απριλίου 2007, 19 την τελευταία διετία, υποψίες και για εκατοντάδες άλλους νεκρούς, μεταξύ των οποίων και ανήλικοι και ασθενείς :* Ανακοίνωση Πρωτοβουλίας για τα Δικαιώματα των Κρατουμένων (19/4/2007).
- 17) *Υπέρμετρη και αδικαιολόγητη χρήση βίας από την Αστυνομία κατά το Πανεκπαιδευτικό Συλλαλητήριο της 8^{ης} Μαρτίου 2007:* Ψήφισμα Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (4/4/2007), ομόφωνη απόφαση του

Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών στην υπόθεση των 49 φοιτητών που συνελήφθησαν ως υπαίτιοι των επεισοδίων (17/4/2007).

18) *Βασανιστήρια κρατουμένων και βιντεοσκόπηση στο Αστυνομικό Τμήμα Ομονοίας*: καταγγελία Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.

Μεταχείριση μεταναστών-μειονοτήτων

- 19) *Δυσμενής μεταχείριση μεταναστών- καθυστέρηση έκδοσης αδειών παραμονής και μετά τη ψήφιση ν. 3386/2005: Έκθεση Συνηγόρου του Πολίτη για το 2005.*
- 20) *Οπισθοδρόμηση στη διοικητική απέλαση αλλοδαπών με την επαναφορά της αρμοδιότητας στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης, αδυναμία τήρησης των στενότητας προθεσμιών του νόμου: Έκθεση Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για το 2005.*
- 21) *Αδικαιολόγητη καθυστέρηση έκδοσης του 95% των νόμιμα αιτηθεισών αδειών διαμονής από την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας: Μηνυτήρια αναφορά πολιτών και φορέων της Θεσσαλονίκης στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών (5/12/2006).*
- 22) *Απαγόρευση, με την εγκύκλιο της 12/2/2005, ουσιαστικής πρόσβασης στο Σύστημα Υγείας ανθρώπων που δεν διαθέτουν χαρτιά νομιμοποίησης: Καταγγελία ACT UP HELLAS (1/12/2005).*
- 23) *Επανελημμένες και βαριές παραβιάσεις δικαιωμάτων Ρομά (Τσιγγάνων)- ιδίως δικαίωμα στέγασης και προστασία οικονομικών, νομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων: Εκθέσεις - αποφάσεις Παγκόσμιας Οργάνωσης κατά των Βασανιστηρίων (15/3/2007), Επιτρόπου του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Μαρτίου 2006 και Δεκεμβρίου 2006), Ευρωπαϊκής Επιτροπής Κοινωνικών Δικαιωμάτων (Δεκέμβριος 2004, Ιούλιος 2006), Συνηγόρου του Πολίτη (Εκθέσεις 2005, 2006), Κέντρου για το Δικαίωμα στη Στέγαση και τις Εξώσεις (5/12/200, όπου και απονομή στην Ελλάδα, μαζί με τη Νιγηρία και τις Φιλιππίνες, του βραβείου του «χειρότερου παραβάτη οικιστικών δικαιωμάτων» για το 2006), Ετήσιες Εκθέσεις Διεθνούς Αμνηστίας 2005, 2006.*

Διακρίσεις κατά των Γυναικών και Παιδιών

- 24) *Εμπορία γυναικών (trafficking)– ανησυχία για την επιμονή του προβλήματος και ανεπαρκή εφαρμογή νομοθεσίας:* Επιτροπή του ΟΗΕ για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών (2/2/2007).
- 25) *Αντισυνταγματικές διακρίσεις στην αγορά εργασίας:* Συμβούλιο της Επικρατείας (20252/2006 πρακτικό επεξεργασίας για προεδρικό διάταγμα εισαγωγής στη Σχολή Αξιωματικών Νοσηλευτικής).
- 26) *Αντισυνταγματική συρρίκνωση συμμετοχής γυναικών στις εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης:* Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (22/12/2006).
- 27) *Ιδιαίτερες διακρίσεις κατά γυναικών Ρομά, μουσουλμάνες, μετανάστριες:* Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (Έκθεση 2005), Επιτροπή ΟΗΕ για την εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών (9/2/2007).
- 28) *Μη ικανοποιητική καταπολέμηση ενδο-οικογενειακής βίας μέσω νόμου 3500/2007:* Επιτροπή ΟΗΕ κατά της εξάλειψης των Διακρίσεων κατά των Γυναικών (9/2/2007), Διεθνής Ομοσπονδία Ελσίνκι για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ετήσια Έκθεση για το 2006), Ετήσια Έκθεση Διεθνούς Αμνηστίας 2006,2007.
- 29) *Ιδιαίτερα κακές συνθήκες κράτησης ανηλίκων, ιδίως αλλοδαπών, σε φυλακές:* Έκθεση Συνηγόρου του Πολίτη (Οκτώβριος 2005), Έκθεση Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ΟΗΕ για την Εφαρμογή Διεθνούς Πρωτοκόλλου επί πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων (Μάρτιος 2005).
- 30) *Τεράστιες αδυναμίες στο σύστημα παιδικής προστασίας – μη κάλυψη από την Πολιτεία αναγκών παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες:* Έκθεση Συνηγόρου του Παιδιού για το 2006.
- 31) *Έλλειψη προστασίας ανήλικων ασυνόδευτων αλλοδαπών:* Έκθεση Συνηγόρου του Παιδιού για το 2006, στην οποία αναφέρεται και καταδικάζεται και η μη απάντηση του Πρωθυπουργού και των αρμοδίων Υπουργών στην Ειδική Έκθεση του Συνηγόρου του Παιδιού του 2005.

32) Μη επικύρωση τριών διεθνών συμβάσεων για την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού και μη υποβολή των αντίστοιχων Εκθέσεων: Ελληνικό Παρατηρητήριο Συμφωνιών του Ελσίνκι (19/11/2006).

Άσκηση ελευθεριών

- 33) *Θρησκευτική ελευθερία- διατήρηση ποινικής δίωξης προσηλυτισμού*: Έκθεση για την Ελλάδα Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης (22/3/2006).
- 34) *Μη σεβασμός δικαιώματος αυτοπροσδιορισμού μουσουλμανικής μειονότητας*: Έκθεση για την Ελλάδα Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης (22/3/2006).
- 35) *Μη ικανοποιητική πρόσβαση σε διαδικασίες παροχής ασύλου –κακές συνθήκες στα υπάρχοντα κέντρα υποδοχής*: Έκθεση Διεθνούς Αμνηστίας για την Ελλάδα (2004, 2005, 2006), Έκθεση Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου κατά του Ρατσισμού και της Ξενοφοβίας (2005), Έκθεση για την Ελλάδα Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης (22/3/2006).
- 36) *Μη ικανοποιητική πρόσβαση στην εκπαίδευση παιδιών Ρομά και μουσουλμάνων*: Έκθεση Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου κατά του Ρατσισμού και της Ξενοφοβίας (2005).
- 37) *Προβλήματα κατά την εφαρμογή θεσμού εναλλακτικής θητείας*: Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ψήφισμα 25/11/2005), Έκθεση Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ΟΗΕ για την Εφαρμογή Διεθνούς Πρωτοκόλλου επί πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων (Μάρτιος 2005), Ετήσιες Εκθέσεις Διεθνούς Αμνηστίας 2005, 2006, 2007.
- 38) *Μη ικανοποιητική προστασία περιβάλλοντος, μη συμμόρφωση σε κανόνες κοινοτικής νομοθεσίας, μη ενσωμάτωση Οδηγιών ΕΕ που αφορούν το περιβάλλον*: 2 καταδίκες από το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων το 2005, 7 εκκρεμείς δίκες για περιβαλλοντικά εγκλήματα, ετοιμάζονται παραπομπές για 21 ακόμα περιπτώσεις (στοιχεία WWF, δημοσιοποίηση στην «Ελευθεροτυπία», 20/2/2007).
- 39) *Αυθαίρετη τροποποίηση – κατάργηση από την κυβέρνηση των συλλογικών συμβάσεων (των συνταξιοδοτικών Ταμείων των τραπεζοϋπαλλήλων)*: Έκθεση νο 334 (Απρίλιος 2007) Επιτροπής Συνδικαλιστικών Ελευθεριών της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.

Ιούλιος 2007